

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советей, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 207 (6927)
СЕНТЯБРИН
1
СРЕДА
1954 он

Сөв 20 мүнэгэ.

МҮНӨӨДЭРЭИ НОМЕРТО:

ТАРЯА ХУРЯАЛГЫЕ ЭМХИТЭЙГЭЭР ЯБУУЛАА.
Н. Цыбикдоржиев. — Таряа хуряалгын далайса үдэр бүхэнд үргэдэнэ. И. Аширов. — Түрүүшын таряа тушааба. Б. Тугуйский. — Таряа хуряалгые түрүүшын үдэрөө эмхитэйгээр ябуулха (1-дахн ноур).
Советскэ правительственна делегаци Бухарестһэе бусаба (1-дахн ноур).
О. Раднаев. — Адли байдалтай аад лэ, ажалайн дүнгүүд ондоо (1-дахн ноур).

Дунда хургуулинуудые дүүргэгшэдтэ үйлдэбринн мэр-гэжэл олгохо тушаа (2-дохн ноур).
ХҮДӨӨ АЖАХЫН БҮХЭСООЮЗНА ВЫСТАВКЭ ДЭЭРЭ. Колхозой түрүүлэгшын хөөрөөн (2-дохн ноур).
З. Винокур. /— Хүүгдэе хургаха ба хүмүүжүүлхэ хэрэгые найжаруулаа (3-дахн ноур).
Н. Хазагаев. — Илагшад (3-дахн ноур).
Ц. Балданов. — Гаалшдай эрхим ажал (3-дахн ноур).
С. Иванов. — Уласхоорондын шэнжэлэл (4-дахн ноур).

Нуралсалай шэнэ жэл эхилбэ

Мүнөөдөр нуралсалай шэнэ жэлэй сентябрийн нэгэн. Республиканы нутаг бүхэнд хаа хаанаа хургуулин үүдэнүүд үргэнөөр эхлэжэ, адир наһатанин эрдэм уряалан хонхын абяан жэни. Хүхюутэй согтой багашуул, галстугуудтай пионерүүд, айна аха нүүхэд—комсомолцууд ташааа эртэйгээр ном, дээбэрнүүд эхлэжэ, нуралсалайгаа заняа эхилбэ.
Манай арадай вождь—Коммунисткэ парти хадаа залуу үетэниинэ бэлитгэйгээр, Эхэ орондоо, ондоо үнэй шударгыгаар хургуулын тулада юушье хайрлаа. Энэжэй бодото гэршэнь бол хургуулин хэдэ дахбар шэнэ нуралсаа, Пионерүүдэй ордоо үхибүүдэй библиотекэнүүд бүхэнд нэмэжэ баригдана, гоё, ухаантай сээсн номууд гэдэ, миллион хэнгээр хэлбэлдэн тулада, хургуулинхидай амарха, шын тула туристка базанууд, шээрүүдэй лагернууд дээсхэлэн байхан байгалантай газарнуудаар эхлэжэ. Эдэ бүгдэн ашыа шударгын тулада манай залуу үетэниинэ хүмүүжүүлэгшэд—шанар, арадай гэгээрэлэй бүхэ гэгээрэлгээшэд хүсэ шадлаа шанаргүйгээр, эрэлхэг зоригтойгоор ондоо эрэгтэй.
Оронойнай экономическа талаа урган хүргэхэжэй хамта, хүн түгээжэй түүхэд дуудлаагүй электростанцинууд, заводууд, фабрикауд, бодхоодоно, хүдөө ажахын бүхэ налбаринуудта хүргэлгээ оройн ошон машина тэрээрлүүд бүтэн гаргагдана. Эдэ бүгдэ зээн ёһоор эдлэхэ, ашаглахын тулада Эхэ орондой эрдэмтэй, гэгээрэлэй кадрнууд улам олооно хэрэгтэй болоно бишуу. Эгээл Эхэ партинын XIX съезд хадаа Эхэ орондоодта бүгдэниинэ ошон жэлэй нуралсал бөдүүлжэ эхлэжэ, мүн гэршэлэн нинтэ эрдэмтэй хургуулинуудта политтехника шударгыгаар нэбэрүүлжэ эхлэжэ тогтооло баталан абаа юм. Энэ талаар үнэгэршэ жэл манай республикын олохон хургуулинууд түрүүшын алхамуудыс амжалттайгаар хэвнэ байна. Жэ-эжээдэ, Ториин дунда хургуулин шад бөдөөдүнөө хүсөөр нуралсаа электрфикациха ба радиофикацияха гадна, алхалдаг аскаваторай, электротракторай болон бусад машинануудтай абадг болон үүдэе уралаар дархалба. Имэ эхлэжэ үүдэе тоолохо болоо наа, республика доторнай яһала олон.
Залуу үетэниинэ хургаха, хүмүүжүүлхэ талаар манай хургуулинууд үедэ бага бэшэ амжалтануудыс туйлабашье, тэдэнэй хүдэлмэрдэ үшөөл эхэ дутагдалнууд биншэ элэрүүлэгдэ. Ушар юуб гэхэд зарим предмедүүдэр үзэхэ, шуудха материалнуудай хэтэрхэй эхэ байна. Дээрһээ бодото ажабайдалай холбоо барисагүйгээр, политтехникашылгын шухала зүйлнуудыс шударгаар хэрэгшэ зааха лбадалаг байна.
Энэ ушарнаа шалтагаалжа, мүнөөдөр 1954—55 оной нуралсалай жэлд хургуулинууд шэнээр хургалдан тусуубоор, шэнэ коммунистуудаар заняитнуудаа буюулга эхилбэ. Тэдэнэй ёһоор нуралсалай индустриин ба хүдөө ажахын

үндэһэ хургуулинууд тухай ойлгуулха, бодото ажалай дүй дүршэлтэй тэдэниинэ танилсуулха ябадалда зохио анхарал хандуулагдана. Жэшээлхэдэ, эхин шатын хургуулинуудта ажал хэжэ хурхаа тусгаар ургууд болохо, мүн дээшлхи классайхид нуралсалай мастерскойнуудта болон хургуули шадарай туршалгын участогуудта практическая заняитнуудыс хэжэ юм.
Хубүүд, басагадай суг хамтаараа нуралсаха ябадал хургуулинуудай ажабайдалда мүн лэ бага бэшэ удхашанартай хэрэг мүн. Бүгдэниинэ тун нуралсал бөдүүлхэтэй дашарамдуулан гаранан бэрхшээлнүүдэс хараадаа абалсаха зуураа, СССР-эй Министруудэй Совет 1954—55 оной нуралсалай жэлһээ эхилээд Москва, Ленинград ба бусад городуудта хубүүд, басагадэ амьарлангүйгээр, нэгэ хургуулинуудта хургаха тухай тогтоол гаргаба. Тэрэнэй ёһоор мүн манайшье республикын столица—Улан-Удэ городой басагад, хубүүд сугтаа нуралсаха эхилэ.
Эдэ хубилтануудай шухала удхашанартай байн дээрһээ нуралсалай эхилхэн түрүүшын үдэрнүүдһээ хойшо хургуулин доторой ёһоо гурим ба хургалшад журамые нарин нинтаар сахиха ээрэгтэй. Эгээн түрүүшээр эбтэй, эсэй нэгэн наналтай хургалшад коллектив бүридүүлхэ гээшэ хургуулинуудай хүтэлбэрлэгшэдэй, багшанарай шухала зорилго мүн. Энэ коллектив дотор пионерскэ болон комсомольскэ организацинууд гол нуури эзлэхэ ёһотой. Зүүөөр хургуулин багшанарай, классна хүтэлбэрлэгшэдэй, түрэлхидэй туһаламжагүйгээр эдэ организацинууд үхибүүдэй үүсхэл оролдолгыс баранин дэмжэжэ, тэдэниинэ зүүөөр шэгүүлжэ шадхагүй байнанинэ хэлдэше элитэ. Манай республикын зарим хургуулинууд, жэшээлхэдэ, Улан-Удын 1-дахн ба 18-дахн дунда хургуулинууд, Баргажанай аймагай Уринска дунда хургуулин үнэгэршэ нуралсалай жэлдэ нимэ коллективүүдэс бүридүүлжэ шадан байха юм. Тинмэһээ эдэ хургуулинуудта хургалшад успеваемость жэлэй эсэстэ ерэ гаран процент болоо хүм.
Нуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэринэ дээшлүүлхэ ябадалдан хургуулинуудта шэфекс туһаламжа үзүүлжэ байгаа промышленна предриятинууд, колхозууд, МТС-үүд, эмхи зургаанууд эхэ хүдэлмэри хэжэ шадха байна. Мүнөө үедэ нмагтал ажахын талаар—гэр байра заһабарилгаар, туһишэ бэлдэлхэгээр туһа хүргэгдэдэг заншалтай. Харин саашадаа тэдэнэр хургалшад эхкурсиноудыс эмхидхэхэ, ажахын түрүүшүүлтэй уулзалгануудыс үнэгэрхэхэ ба техникаскэ, хүдөө ажахын эржбхитэйгээр оролсохо ёһотой.
Багшанарай ажал хүдэлмэри, хургуулинуудай ажабайдал тухай партинын, советскэ, профсоюзна организацинууд саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа, зохио туһаламжа үзүүлжэ байха гээшэ тэдэнэй амжалттайгаар ажаллаха ябадалда айхабтар эхэ удхашанартай.
Манай республикын багшанар, нуралсалай шэнэ жэлдэ өһөдэнгөө урда табигданан харюусалгатай эхэ зорилгонуудыс бүхэ олонингын туһаламжаар дүүргэхэнэ дамжаггүй.

Советскэ правительственна делегаци Бухарестһэе бусаба

БУХАРЕСТ, Августын 29. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунисткэ партинын Центральна Комитетэй Президиумэй гешүүнэй Канцеляр ВЛКСМ-эй түрүүлэгшэ Н. М. Винокур (делегациин толгойлогш) Молдавска ССР-эй Министруудай Советэй түрүүлэгшэ Ф. И. Голубь генерал-полковник Ф. И. Голубь гешүүдхэ бүридлэн Советскэ Союзай правительственна делегациин сүлөөлэгшэдөө 10 жэлэй турайдэртэ байлсаад, мүнөөдөр Бухарестһээ Эхэ орондоо бусаба.
Советскэ правительственна делегациин аэродром дээрһээ үдэлхэжэ ябуулха үедэ Румынска Ардай республикын министрүүдэй Советэй түрүүлэгшэ Георгэ Георгу-Джэ, Национальна Ехэ суглаагшэ президиумэй түрүүлэгшэ Петру Поника, Румынска хүдэлмэриншэй партинын нэгдэхэ секретар Георгэ Москош, министрүүдэй Советэй түрүүлэгшын нэгдэхэ орлогшонор Оскар Кишиневский, Александр Попорон, министрүүдэй Советэй түрүүлэгшын орлогшо Эмил Бол-

нараш, Румынска хүдэлмэриншэй партинын ЦК-гэй политбюрогой гешүүнэй кандидат Думитру Колну, гадаадны хэрэгүүдэй министр Симон Бунгч, профсоюзнуудай Центральна Советэй түрүүлэгшэ Стеллан Морару, нитын организацинуудай түлөөлэгшэд, мүн столицын олон тоото ажалшад байлсаа.
СССР-һээ Румында байгаа посол Л. Г. Мельников ба Бухарестхид советскэ посольствын дипломатическа состав, тэршэлэн Хиттадай Ардай Республикаһаа Румында байгаа посол Ван Ю-пин, арадай демократин ороонуудай дипломатическа түлөөлэгтэ зургаануудай толгойлогшонор ба гешүүд советскэ правительственна делегациин мүн лэ үдэлхэсэб.
Советскэ Союзай ба Румынска Ардай Республикын гүрэнэй тугуудаар аэродром шэмсэгдэнхэй байгаа. Удшэлгын үедэ хүндэтэ харуул жагсагдаба. Оркестр СССР-эй ба Румынска Ардай Республикын гүрэнэй гимнуудыс наадла.

ТАРЯА ХУРЯАЛГЫЕ ЭМХИТЭЙГЭЭР ЯБУУЛАА

Комбайнуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, орооно таряа гээлтэдэ оруулхагүй, малай тэжээл болохо солоомо, мэхинэ бултынь суглуулжа абаха

Таряа хуряалгын далайса үдэр бүхэндэ үргэдэнэ

Мухаршэбэрэй аймагай олонхи колхозууд энэ жэлдэ таряанай муу бэшэ ургаса ургуулаад, тэрэнээ хуряажа эхилхээр үнийнэй. Эндэхн «Искра», «Улаан Шулуута» колхозууд аймак дотороо түрүүлэн, таряа хуряалгаа эхилээ нэн. Мүнөө тэдэнэр намарай хара таряа хуряажа дүүргэдэ, шэниинэ хуряажа байна.
«Коммунизм», «Гигант», Сталиной нэрэмжэтэ колхозууд мүн лэ таряа хуряалгаа амжалттайгаар ябуулна. Жэшээнь, «Коммунизм» колхоз 290 гектар намарай хара таряа, мүн 100 гаран гектар шэниинэ хуряагаад, 170 центнер орооно гүрэндэ тушааба, «Гигант», Сталиной нэрэмжэтэ колхозууд мүн лэ гүрэндэ орооно тушаажа байна.
Н. Цыбикдоржиев.

Таряа хуряалгые түрүүшын үдэрһөө эмхитэйгээр ябуулха

Булганиной нэрэмжэтэ колхоз Мухаршэбэрэй аймаг соо гариян-ажалтай томохон колхозуудай нэгэн юм. Энэ колхоз таряа хуряалгада жэгдэрэн ороо. Мүнөө колхозой полинууд дээрэ Гашейн МТС-эй 8 комбайн хүдэлмэриллэ. Ургаса хурчлалыс агротехническэ эрхим болзворто үнэгэрхын түлөө Түхэнэй МТС-эй түрүү комбайнер Дамдин Исгаевай нэмээл бэшэгэй харюуда социалистическэ мурьсөөндэ оролсоһон түрүү комбайнерууд Будажап Балжинмаев, Очир Намбаров, Варфоломей Носков, Бато Цыбикжанов ба бусад түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, үдэрэйнгөө даалгабарине дүүргэнэ. Мунханай Ара гэжэ участогай поли дээрэ хүдэлмэрилжэ ябаһан комбайнерууд нүхэр Балжинмаев, Носков гэгшэд хэдэн үдэр соо тус бүрлээ 70—70 гектар шахуу таряа хуряагаад, үдэрһөө үдэртэ ажалалгаа бүтээсэ дээшлүүлнэ.
Тус колхозой полинууд дээрэ комбайнуудай муу бэшээр хүдэлмэрилжэ байбашье, энэ колхоз таряа хуряалгыс бэлдхэл муутайгаар эхилхэн байха юм. Эндэхн таряагаатай 4 бригаданууд хая болотор хүсэд хүрэхэ сушилгануудгүй байгаа. Таряагаатай 4-дахн бригадада шэгнүүршэнгүй дээрһээнь комбайнэй сохинон зуугаад центнер таряан эзэгүй халажа хэбтэ. Тинхэдэ

Түрүүшын таряа тушааба

Логовскийн нэрэмжэтэ колхоз (Бичура) таряа хуряалгада һайн бэлдхэлтэйгээр, аймаг соогоо түрүүлэн ороһон юм.
Энэ колхозой полинууд дээрэ Окнино-Ключевскойн машинно-тракторна станциин механизаторнууд хүдэлмэрилнэ. Ургаса хуряалгын түрүүшын 3 үдэр соо МТС-эй механизаторнууд 60 гектар намарай хара таряа хадаа. Механизаторнууд нүхэд Новокрещенных, Попов гэгшэд үдэр бүрингөө даалгабарин 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.
Мүн тус колхоз аймаг соогоо түрүүлэн шэнэ таряа гүрэндөө тушаажа эхилэ.
Колхозой гешүүд болон МТС-эй механизаторнууд таряа хуряалгыс ойрын сагта гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряахын тула эршэмтэй һайнаар хүдэлмэрилжэ байна.
И. Аширов.

Таряандаа жэгдэрэн оробо

Занграйн аймагай колхозуудай полинууд дээрэ таряа хуряалгын хүдэлмэри үдэр ерэхэ бүри үргэдэнэ. Эндэхн колхозууд таряа хуряалга болон гүрэндэ тушаалгыс эмхитэйгээр ябуулжа байна.
Сталиной нэрэмжэтэ колхоз таряа хуряалгада түлэг ороод, мүнөө 1000 гаран пүүд шэнэ ургасын таряа гүрэндөө тушааба. Энэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан Ново-Брянска МТС-эй комбайнерууд Шляхов, Суханов, Вставский гэгшэд эхэ бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилнэ.
«Красный опытник» колхоз таряа хуряалгыс эмхитэйгээр эхилээд, 400 шахуу центнер орооно тушаагаад байна.
МТС-үүдэй комбайнерууд ехэнхидэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр социалистическэ мурьсөөндэ оролсоод, үдэр бүхэнэйнгөө даалгабарине ходоодо үлүүлнэ дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, Ново-Брянска МТС-эй комбайнер Владимир Жерлов «Сталинец-6» комбайнаар Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ 3 үдэр соо хүдэлмэрилхэдэ 125 гектар таряа хуряаба. XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ ябаһан «Сталинец-6» комбайнэй комбайнер нүхэр Козлов үдэр бүхэндэ 20 гектар таряа хадана.
Ф. Перельгин.

Механизированнэ ток

Таряа хуряалга ба гүрэндэ тушаалгыс амжалттайгаар үнэгэрхын зорилгоор Иволгин аймагай «Улаан Оронго» колхоз таряа сэрбэрлэхэ механизированнэ ток бариха, ашаглалгада оруулба. Хушалтагай тэдэ тогойн талмай цементировайлэгдэнхэй, Тэндэ зернопулгыда, автоматическэ шэгнүүртэ таряа зөөхэ транспортер тодолоһон. Мүн таряа сэрбэрлэхэ «ВИСХОМ» сушилка ток дээрэ хүдэлхэ юм. Тэндэ тодолоһон эдэ механизмууд һаяхан ашаглалгада оруулагдаһан электро-

УБЭНЭЙ ХАГДАРААГҮЙДЭ ЕХЭЭР САБШАЖА АБАХА

Адли байдалтай аад лэ, ажалайн дүнгүүд ондоо

Баргажанай аймагай Лениной нэрэмжэтэ колхозой сабишалан дээрэ үбнэ хуряалгын 18 бригада хүдэлмэриланэ. Үбнэ хуряалгын эхилхээ хойшо хоёр бригадын ажал колхознуудыс ходоодо һонирхуулна. Энэжэй нэгэнинэ ходоо түрүү нуури эзлэхэ ябаһан Линхо Цыреновай бригада, нүгөөдөнэ ходоо гэгээдэ айбад Бадма Ерменовой бригада болоно. Эдэ хоёр бригадануудай ажалыс зэргэсүүлжэ харялбн.
Линхо Цыренов бригадынгаа ажалыс түрүүшын үдэрһөө һайнаар эхилдхэнэ байна. Бригадын гешүүн бүхэн хүдэлмэрингөө участок һайн мэдэнэ, тэндэ эрхим шанартайгаар, даалгабаряа үлүүлэн хүдэлмэрилхэ гэжэ оролдоно. Үглөөнэй наранаар гарсаад үдэшын харанхы болотор тэдэнэр хүдэлмэриэс нэгшэе зоогоногүй. Тинмэһээ тус бригадын ажалай бүтээсэ эхэ, тэндэ нэгшэе хүн нормоһоо доогуур ажаллангүй. Нэгэ зарим колхозингууд, жэшээнь, косилкашан Б. Будаев, гар хажууршан Чойропов ба бусад үдэрэйнгөө даалгабарине 120—150 процент дүүргэнэ. Тус бригадын гешүүд бүхэн үдэртөө дунда зэргээр 3,23-һаа 7 центнер хүрэтэр үбнэ абана.
Нүхэр Цыреновай бригада хүдэлмэришээдэнгөө тоогоор нүгөө бригаданууднаа бага, тэдэ хэһэн хүдэлмэриингөө талаар үлүү байна. Мүнөө тус бригада 650 центнер эрхим шанартай үбнэ һурлэжэ, колхоздоо тушаагаа. Үбнэшээдэй дунда дэлгэршэн социалистическэ мурьсөөндэ шалан нүхэр Цыреновай бригада үбнэ хуряалгын эхилхээ хойшо колхозой правлениин ба партийна

Оролдосотойгоор туһалагшад

Эдэ хүдэлмэришэд ба албахагшад тус колхозой таряа хуряалгада бэлдэхэдэнэ мүн лэ нилээд эхээр туһалаа. Тэдэнэр тарнажалтай хоёрдохн бригадада полевой стан заһанан, сагааданан, худагынь заһанан, таряанай бүхэ тоогуудыс шорой шохойһоо сэрбэрлэнэ байна. Энэ бригадын гешүүд булдаа оролдосотой һайнаар хүдэлнэ. Тэдэнэй дундаһаа бригадир Андрей Убошкин, комсомолцууд Екатерина Сахарова, Степан Палерин, хүдэлмэришэд С. Александров, М. Тарабушкин, Г. Конев болон бусад илангаяа һайнаар хүдэлжэ, үдэрэйнгөө нормонуудыс ходоодо 150—200 процент дүүргэнэ.
Б. Дымбренев.

Эдэбхитэдэй хүсөөр

«Коммунизм» колхозой (Бичура) малдаа үбнэ тэжээл бэлдэхэлдэнэ Шэбэртэ тосхойно дунда хургуулин багшанар, нотагай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, албахагшад эхлэхэн туһаламжа үзүүлнэ.
Тэдэнэр оло дахн воскресник эмхидхэжэ, үбнэ сабишала, тармалга, һурилгээдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Зарим үдэрнүүдтэ 35—40 хүн хүрэтэр колхозой сабишалан дээрэ гаража ажаллана. Нутагай эдэбхитэдэ үбнэ хуряалгын үедэ гар хажуураар оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилнэ. Жэшээлхэдэ, дунда хургуулин багшанар Б. Сиродов, Б. Цыренжапов, Д. Цыдыпова, нотагай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, албахагшад Н. Дамбаев, Б. Жамьянов, П. Батуева, А. Смо-

Дунда тургуулинуудыг дүүргэгшэдтэй үйлдбэрийн мэргэжэл олгохо тушаа

Манай оройн областнууд, хязарнууд болон республикануудтахи техникескэ училищинуудтахи тургуулинууд гүрэнэй ажалай резервын системэд энэ жилдэ түрүүлнхээ эмхидхэгдэ. Үйлдбэрийн мэргэжэл олохые хүсээн залуушуулай зүгөө оройн техникескэ училищинуудта олон мянган мэдүүлэгшэд ороо.

СССР-эй Министруудтай Советэй дэргэдхи ажадай резервнуудтай Главна Управлениин начальник нүхэр Зеленко ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрөлдөхөө ингэж мэдүүлэ: — Промышленности мэргэжэл хайнтай залуу кадруудаар хангаха, хүдэлмэришдэй культури-техникескэ хэмжээ дээшлүүлэх хэрэгтэ манай социалистическэ гүрэн сар үргэлжин анхрал ороолдог гаргана.

Советскэ промышленности, транспорт, барилга болон худөө ажыхы жэл эрэхэ бүри хайн, түрүү техник эргэ хангагдана. СССР-тэ завод-автоматууд хүдэлмэрилнэ, олон тоо предприятиенууд нарижуулагдана станогоудууд түхээрэгдэнхи, барилганууд — элдэб механизмуудаар, худөө ажыхы — эрхим хайн машинануудаар хангагдаханай.

Мүнөө усын үйлдбэрид техникескэ эхэ культурагай, юрэнхы эрлэм хайнаар мэдэж болоһон хүдэлмэришэд олоороо хэрэгтэй боложо байна.

СССР-тэ, республикануудтай столицанууд болон томо промышленна центриудтэ бүтээлиин дунда эрдэм бэлүүлэгдэнхи ашаар дунда эрдэмтэй болоһон залуушуулыг хүдэлмэрилнэ ангийн зэргэд оруулаха арга боломжо бин боложо байна.

Дунда тургуули дүүргэн аттестаттай болоһон хүбүүд, басагдалта мэргэжэл олгохын тула энэ жилдэ ажадай резервнуудтэй дэргэдэ 250 шахуу техникескэ училищинууд байгуулагдаба. Училищинуудта хурхиха болзорын нэгэ жэлээр, тон орёо нарын мэргэжэл оложо гараха училищинуудта хоёр жэлээр тогтогдонхой. Энэ училищинуудта 100 гаран мэргэжэлтэй хүдэлмэришэды бэлдэхээр хараалагдана.

Тимэнээ, советскэ обществын аша тулада эдэбхитэйгээр ажаллахын тулада залуу хүн бүхэн өөрынгөө дураар ба шадбарингаа зэргээр мэргэжэл шэлэн оложо шадхаа байна. Автомобил, комбайн, турбина болон станогоудыг бүтээх хэрэгтэ хабаадахын, шахтанууд болон рудингуудта түрүү техникыс жолоодожо хурахын тулада училищинуудта булад хайлуулгын, фрезеровшиг, харуулагын, мүн бусадшы мэргэжэлнүүдыг шудалжа болохо юм.

Худөө ажыхын элдэб мэргэжэлнүүдыг шудалхын тулада юрэнхы эрлэм хайнаар шудалха шухала.

МУХАРШЭБЭРЭЙ АЙМАГТА ГҮРЭНДЭ НҮ ТУШААХА ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭЖЭ БАЙНА

Аймагай олонхи колхозууд гүрэндэ нү тушааха түсэбөө болзортон дүүргэжэ байна. Жшээн, «Коммунизм», Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд (правлениин түрүүлэгшэнэр нүхэд Ерофеев, Фролов), гүрэндэ нү тушаалгаа дүүргэд, мүнөө маслопромоты баталагдаһан догворой ёһоор гүрэндэ нү худалдажа эхилэ.

Мүн элдэхи «Искра» колхоз (правлениин түрүүлэгшэнэр Таюрский) гүрэндэ нү тушааха түсэбөө нилээд үлүүлжэ дүүргэжэ түлөө «Победа» маркын хүнгэн автомашин баба.

ШОНЫН 4 ГҮЛГЭ БАРИБА

Булганинай нэрэмжэтэ колхозой хониной-товарна фермые даагша нүхэр Бато-Мунко Цыбиков хайшаг агуурида гараха зуураа, шонын эшээ оложо, тэндэнээ 4 гүлгэ барйба. Тэрээнэйгээ түлөө нүхэр Цыбиков 900 түхэрингэй шан баба.

КОМБАЙНЕРНУУДАЙ ЭРШЭТЭ АЖАЛ

Хонхолойн МТС-эй комбайнернууд нүхэд Варфоломеев, Антонов, Горюнов гэгшэд Түхэнхэй МТС-эй комбайнер нүхэр Истаевай уряе дэмжэн комбайнаар тариа хуряаха зуураа, ажалай үндэр жшээ харуула. Элдэнэр «Искра» колхозой Мунхай гэжэ участогтахи намарай хара тариа хуряажа дүүргэбэ. Мүнөө комбайнер нүхэр Горюнов үдэрэйгөө нормые 110—130 процент дүүргэнэ. Нүхэд Антонов, Варфоломеев гэгшэд нүхэр Горюновшо мүн лэ гэгэдэнгүй. Мүнөө тэдэнэр тус тустга 100—120 гектар тариа хуряагаад байна.

НҮ ЭХЭЭР НАНА

«Эрлэм» совхоз энэ жэлэй хабар хүнэй-товарна фермэ эмхидхэн юм. Фермын наалишад наамхай үнээды хайнаар харуулаханай ашаар, нү наалиха үдэр бүри эхэлдэнэ. Совхозой түрүү наалиша нүхэд Ковальшчана үнгэрин 7,5 нарын туршада үнэн бүригөө 1500 литр нү хааба.

Н. Цыбикдоржиев.

Хээрэ ажаллажа байгаа хүн зондо ЭД бараа тэндэн абаашажа худалдаха

Жэшээ харуулна

Ажалшадые эд бараагаар ба эдэе хоолой зүйлүүдээр таһалдальгүйгөөр хангажа, худалдаа наймаае үргэнээр дэлгэрүүлхэ хүндэтэ улсгайа Торийн аймагпотребсоюзай Бургалтайн сельпогой хүдэлмэрилэгшэд бэлүүлжэ байна.

Нүүдэл наймаа эмхидхэнэ

Заганай сельпо (түрүүлэгшэнэр нүхэр И. Бадмаев) энэ жэлэй эхиндэ эд бараанай эрьсын түсэбө сар үргэлж үлүүлэн дүүргэжэ, Бичурын аймагпотребсоюзай түрүү сельпо болохой.

Энэ сельподо эрхим магасинууд болон наймаалагшадтай тоо олоһон. Жшээлхэдэ, наймаалагшаар 27 жэл соо таһалгарагай ажаллажа байһан Санжигай Шоймполов эд бараанай эрьсын, пай суглуулгын ба бусад түсэбүүдыг үнгэрһэн долоон хара соо 100—150 процент дүүргэжэ гараба. Хүдөөгэй энэ магасин соо ажалшадта хэрэгтэй эд бараан, эдэе хоолой зүйлүүд хоолодо элбэг байдаг. Магасинай наймаалагша эд бараагаа шадамараар наймаалдаг. Нүхэр Шоймполов юумэ абаха гэжэ магасинда ерэн хүүгүүдтэй хөөрөлдөжэ, тэндэнээ хэрэгтэй эд бараа заалаа асаруулыг хүсэд. Мүнөө Заганай сельпогой магасинууд үбнэшды эд бараагаар дутамаггүйгөөр хангахын тулада нүүдэл наймаа эмхидхэжэ байна.

Эрхим наймаалагша

Перфил Трифонович Липин Прибайкальска аймагпотребсоюзай Батуринска сельпогой эрхим наймаалагша юм. Тэрэ хадаа Нестерова тосхондохи магасинда наймаалагшаар 6 жэл соо таһалгарагай ажаллажа байна. Энэ болзор соо нүхэр Липин Бурмонпромсоюзай правлениин ба потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдтэй профсоюзай обкомой хүндэлэлэй грамотада хоёр дахин хүртээн байха юм. Мүн худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэй дунда дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалистическэ мурсын гурбадахи хуури ээлж, Центросоужай болон потребкооперациин профсоюзай ЦК-гэй Бүхэсоюзна гурбадахи шанда хүртөө һэн.

Республикын нотагай промышленностин предпрятинуудта мүнгэн шанда хүртэнэ

Бурмонпромсоведэй олзоборил артлэнүүдэй хоорондо дунда социалистическэ мурсынөөнэй гүддэ наяхан гаргагдаба. Гүрэнэй түсэб дүүргэлгээр «Пищевик» гэжэ олзоборилгын лийн (правлениин түрүүлэгшэнэр Куделин) коллектив хайн амжилт туйлаа. Жэлэй хоёрдохи квартал соо валовой болон товарна продукция үйлдбэрлэхэ түсэбүүдэ 145 процент дүүргэжэ, мурсын нэгэдэхи хуури ээбэ.

«Пищевик» артелиин коллектив БМАССР-эй Министруудтай Советэй болон профсоюзнуудтай Улаан туг, 9420 түхэрингэй мүншан барюулагдаа. Тинхэдэ шанда валовой продукт үйлдбэрлэхэ түсэбөө 232,7 процент, ажадай бүтэсы дээшлүүлжэ түсэбөө 139,6 процент дүүргэжэ. Квартал соо мүншан түхэринг арьбалта түсэб байһан аад, 47,2 мянган түхэр арьбалба.

Үрэ жэмэс суглуулжа эхилбэ

Бичурын аймагай XIX партиейн нэрэмжэтэ худөө ажыхын үдэ гэрэлтэ жэмэс туг тарихай. Мүнөө газтан элдэб үзэн үрэ жэмэс эдэжэбэ. Малина үрэн модон, гүлээрэгшэ, вишня, яблока болон бусад жэмэсүүд үрэгдэжэ эхилэ.

Үрэ жэмэсэд саднаа колхоз хуури хэдэн арбаад мянган түхэр түрэл олох долоор ороолно

Мүнөө колхозой складта 10 шахуу центнер шэнэ жэлэй ургас малина ба бусад жэмэсүүд туршдаад, худалдагдажа эхилдэнэй.

Мүнөө эрхмэй ажахын продуктууд болон түүхэй эд бэлдэхын тула эхэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

Худөө ажыхын Бүхэсоюзна выставкэ дээрэ Колхозой түрүүлэгшын хөөрөөн

«XII Октябрь» гэжэ Костромской колхозой түрүүлэгшэ Прасковья Андреевна Малининагай ажабадалай замые Лениней дүрбэн орден, Социалистическэ Ажадай Геройн алтан медаль, Сталинка шангай лауреадай медаль, мүн РСФСР-эй Верховно Советэй депутатай значок гэршэлэн харуула. Нүхэр Малинина худөө ажыхын Бүхэсоюзна выставкэ дээрэ хэдэн үдэр байгаа. Тэндэ колхозоин хүнэй товарна фермэ хүсэд хайнаар харуулагданхай.

Колхозой малшад түүхэй хартаабые үхэртөө хоол болгон үгэхэ аргы хоол жэлэй турша соо амжалтатайгаар хэрэглэнэ. Иймэ хоол хэр ашагтай туһатай? —Урдан, дайнай урда тээ, бидэнэр үнэн бүхэндэ жэл соо зурган центнергэй эхэ бээ хартааба үгэдэг байгаади. Эхэ нү наахын тулада эхэ хэмжээнэй концентрат үгэхэ хэрэгтэй гэжэ тоологдог байгаа. Тинхэдэн бидэнэр үнэн бүхэндэ жэл соо дунда эргээр 18 центнер концентратуудыг үгэдэг байгаади.

Бурят-Монголой АССР-эй экскурсантууд «штамбовый Алпатьева 905 а» гэжэ помидор хаража байна. ТАСС-эй фотохрони.

башы, худалдаанай бээ, өөрымнай, Гүнэй өөрэй сэн хоёр дахин хымдараа.

тааба үгэдэгбди, гөбөшы, үнээднай тоонууд хартаабые мүн лэ хайнаар эдидэг. Зарим үнээднай томо хартааба элед, хахажа магадгүй гэжэ бидэнэр айдаг байгаади.

үлдэжэ муудадаг байгаа. Тугалшаднай юушы хэхээ ханажа ядагша хэн. Ветеринарна врачуд болон зоотехникууд ерэхэдэ, тугалай хүйтэ абыхал, мүн бусад үбшөөр үбшэлхэдэ тэдэнэртэ ямар эм үгэхэ гэгэн зүбшэл үгэдэг байгаа.

(ТАСС)

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

Францие США хашана

Барууневропейскэ зургаан ороноудай министрүүдэй биросселскэ зүблөнэй хүүээр үнгэрэн недели хада парижска договоры французска парламентын баталхынь баалаха зорилгоор американска хашалтын улам шанга болоһон ябадалаар Франциин политическэ жаба байдалда тэмдэглэгдэб. Эзэнни туйлаха зорилгоор, США-гэй засагы ударидагша ноурууд «бүхы арганууды хэрэглэнэ» гэжэ «Крисчен Сайенс Монитор» газетэ заана.

Парламентска комиссиунуудай правительствын гэгшүүдэй хамтын засадын дээрэ биросселскэ зүблөнэй дүнгүүд тухай элидхэл хэлэбэ Франциин премьер-министр Мендес Франс болбол зүблөнэд хабаадагшад парижска договор тушаа французска заһабаринууд тухай асуудаларынь, эдэ заһабаринууд тухай бельгийскэ дурадхаларынь хэлсээ хэжэ шадаагүй гэжэ мэдэсэбэ. Мендес Франсын хэлэһэнэй ёһоор, французска заһабаринууд парижска договорой удхы хубилгаагүй байһанынь мэдэжэ, тэдэнэр французска парламентын олонхидоор энэ договорой абтамаар боллогдохын тулада хэгдэһэн байгаа. Гэбэшье, эдэ заһабаринууды оруулалга хадаа тус договорой баталдагшан ороноудта (Бельги Голланди, Люксембург, Баруун Германи) тэрэнни шэнээр харжа үзэхэ ба баталха шухала болгохо байгаа. Арад олонитын зан байдалы хараада абажа, эдэ ороноудай засагы ударидагша нэгээр баталалга буруу хүрэхэ болохо юм гэжэ ойлогно. Тинхэдэ, тэдэнэр французска заһабаринууды зүблөнөөгөөгүй, харин бельгийскэ «нөөртэ дурадхал» табилан байна. Тэрэ хада парижска договорой оруулалгадан заһабаринууды тэрэнэй баталдагшан ба хүсэндөө ороһоной хүлээр лэ зүблэн хэлсэхэ гэнэн удхатай юм. Бельгийскэ дурадхал ба французска хүсэлтэй хоорондоо зурлидөөтэй байһан ушарһаа, зүблөнэд хабаадагшад хэлсээ хэжэ шадаагүй.

Биросселскэ зүблөнэй инмэ дүнгүүдэй байһан ушарһаа, США парижска договоры баталхынь баалаха зорилгоор Францие улам шангаар хашажа байна.

Августын 24-дэ пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, США-гэй гүрэнэй секретарь Даллес, хэрбээ «европейскэ хамгаалтын нэгдэлэй» байгуулгы Национальна суглаанай зүблөнөөгөөгүй наань, Францида американска туйһаламжа үгтэхээ болихо юм гэжэ мэдүүлб. Гэхэтэй хамта, американска хэблэй французска парламентын шийдхээр эдэ хашалтаар үлөөлхын тулада пропагандын эхэ шууяата кампани дэлгэрүүлэб. Тинхэдэ, договоры баталханаа ба баруунгерманска арми байгуулхы зүблөнөөгөө ондоо арга Францида үгы байһан хэрбэртэйгээр харуулхы далайн санаахы пропагандиистнууд алин болохоор нэдэнэ. «Нью-Йорк Таймс» газетэ ингэжэ бэшэнэ: «европейскэ хамгаалтын нэгдэлдэ» нэгдэхэ, үгы гэгбэл баруун ороноудай нэгдэхы эбдэхэ, эдэ хоёрой алин нэгэе лэ Франци шэлэхэ болоно». Нүгөө талаһаа, хэрбээ «европейскэ хамгаалтын нэгдэлдэ» тухай договорой хүсэндөө орооугүй наань, «европейскэ армийн» хиналтайһаа гадуур, тэрэнэй хэмжэһэнэй гадуур эбсэглэгдэхэ эрхэ Баруун Германида үгтэхэ юм гэжэ францууды заана.

Гэбэшье, эдэ бүхы үгнүүд Франциин олонитыг мэхлэхын тулада лэ зориулагдана. «Европейскэ армийн» хэмжэһэн дотор Баруун Германие «хиналтайгээр» ба «хиналтайгаар» эбсэглэгдэхэ хадаа юогон шолмоһоо шара шолмын илгардагтал адылар хоорондоо илгээтэй байһанынь тодорхойгоор харгана. «Европейскэ армийн» тала баригшад баталалганууд гадаадын буржуазна хэлбэлдэһы оло дахин элрүүлэгдэнэ байгаа. Жэшээлхэдэ, «европейскэ хамгаалтын нэгдэлдэ» Баруун Германие оруулга германска милитаристнууды дур зоргоорнь табиха болоно гэжэ англиска «Дейли экспресс» газетэ бэшэб. Франциин буржуазна олохон газетүүд мүн лэ нимэ удхатайгаар бэшэнэ. Баруунгерманска армийн байгуулга Франциин бээ даанхай байдалда ба сүлөөдэ сэхэ аюул болоно гэжэ тэдэнэр тэмдэглэнэ. Гэхэ зуура, германска армийн нэгдэгдэхэ ба Европодо дайнай гуламтын байгууллага аюулхы зайлуулха зам французска аралда ба Европын бусад ороноудай арадуудта бин юм. Энэ зам тухай американска пропагандистнууд дуугай байна. Гэбэшье, энэ зам улам сэхэ алдартай боложо байна, тэрэнэй тала баригшад туйлаха тухай асуудал олоһоно. Энэ зам хадаа Европодо аюулгүй байдалы хамгаараа хангха системэ байгуулха тухай советскэ дурадхалуудаар хараалагданай. Европодо аюулгүй байдалы хамгаараа хангха тухай берлинскэ зүблөн дээрэ Советскэ Союзай табилан нитевропейскэ договорой проект, европейскэ гүрэнүүдэй зүблөн зарлаха тухай дурадхалы шэһэн Советскэ правительствын холинни 24-нэй ното, мүн нимэ зүблөн зарлаха тухай асуудалы хамгаараа зүблэн хэлсэхэ гэжэ США-гэй, Франциин, Англин правительствонуудта дурадхалан Советскэ правительствын августын 4-нэй мэдүүлгэ—европейскэ түбидэ уласхоорондын түшүүрилы фуларуулаха гэһэн Советскэ Союзай энэ бүхы оролдгы Европын ба бүхы дэлхэй аралуд дэмжэнэ. «Европейскэ хамгаалтын нэгдэлдэ» бэшэ, харин аюулгүй байдалы хамгаараа хангха системэ хадаа эб найрамдалай, бээ даанхай жаба байдалай найдабар мүн гэжэ арадууд харана.

Зүүн-Урда Азида сэрэгэй блогы байгуулгада эсэргүүснэ

Сентябриин 6-да Филиппинын столица—Манилада США-гэй, Англин, Франциин, Австралийн, Шэнь Зеландийн, Филиппинын, Тагландин ба Пакистанай түлөөлгөһэдэй зүблөн зарлагдаха болобо. Тэрэ хадаа Зүүн-Урда Азида сэрэгэй блогы байгуулгада зориулагдана. Тэрэнни үүдхэгшэ американска этэгээдүүдэй наһананай ёһоор, энэ блок хойто-атлантическа блогтой «жэжээгээр» байгуулагдаха ёһотой юм.

Женевакэ зүблөнэй зарлагдаһанай дашарамдуулан, Индо-Хитагдай зогсохо хэлсээ туйлагдаха арга боломжын тодорһон дары, американецууд сеато байгуулха түсбэ түрүүшынхэе табоба. Энэ түсбээ бэсүүлхы оролдожо, США Зүүн-Урда Азида уласхоорондын түшүүрилы хэбэрнэй байлха гэжэ эрмэлзэнэ. Гэхэтэй хамта, американска пропагандистнууд өһөдэһэнгөө агрессивнэ наһашалганууды «хамгаалтын» хэмжээ-ябуулганууд, байһан хэрбэртэйгээр харуулаха гэжэ али болохоор оролдонэ. Тусгаарлабал, энэ зорилгоор тэдэнэр «коммунизмын агрессивдэ» эсэргүү түшэг тулуури гээшэ гэжэ сеато сонсоһоно. Тинхэдэ, түхээрэгдэхэ байгаа сэрэгэй блок хадаа «аюулгүй байдалы хамгаараа хангалда» зориулагданан организаци хэбэртэйгээр сонсоһогдонэ.

Гэбэшье, американска пропагандын эдэ мэхэ гоһын ашанууд тон элрэхэй юм. Түсбэлдэхэ байгаа блогтой оруулха гэжэ США-гэй караалһан Инди, Идонези, Бирма ба Азини бусад ороноудай зүблөн Франци-гэй агрессивнэ түсбүүдтэ хабаадаха эрд шангаар арсаал байхадэ, Азида «аюулгүй байдалы хамгаараа хангха» тухай үгэ үнэн хэрэг дээрэ хэлэгдэхэ болохо аал? «Коммунизмын аюул» тухай худал хуурмаг шашалдаанда этигэ-

Зүүн-Урда Азида сэрэгэй блогы байгуулгада эсэргүүснэ

Сентябриин 6-да Филиппинын столица—Манилада США-гэй, Англин, Франциин, Австралийн, Шэнь Зеландийн, Филиппинын, Тагландин ба Пакистанай түлөөлгөһэдэй зүблөн зарлагдаха болобо. Тэрэ хадаа Зүүн-Урда Азида сэрэгэй блогы байгуулгада зориулагдана. Тэрэнни үүдхэгшэ американска этэгээдүүдэй наһананай ёһоор, энэ блок хойто-атлантическа блогтой «жэжээгээр» байгуулагдаха ёһотой юм.

Женевакэ зүблөнэй зарлагдаһанай дашарамдуулан, Индо-Хитагдай зогсохо хэлсээ туйлагдаха арга боломжын тодорһон дары, американецууд сеато байгуулха түсбэ түрүүшынхэе табоба. Энэ түсбээ бэсүүлхы оролдожо, США Зүүн-Урда Азида уласхоорондын түшүүрилы хэбэрнэй байлха гэжэ эрмэлзэнэ. Гэхэтэй хамта, американска пропагандистнууд өһөдэһэнгөө агрессивнэ наһашалганууды «хамгаалтын» хэмжээ-ябуулганууд, байһан хэрбэртэйгээр харуулаха гэжэ али болохоор оролдонэ. Тусгаарлабал, энэ зорилгоор тэдэнэр «коммунизмын агрессивдэ» эсэргүү түшэг тулуури гээшэ гэжэ сеато сонсоһоно. Тинхэдэ, түхээрэгдэхэ байгаа сэрэгэй блок хадаа «аюулгүй байдалы хамгаараа хангалда» зориулагданан организаци хэбэртэйгээр сонсоһогдонэ.

Гэбэшье, американска пропагандын эдэ мэхэ гоһын ашанууд тон элрэхэй юм. Түсбэлдэхэ байгаа блогтой оруулха гэжэ США-гэй караалһан Инди, Идонези, Бирма ба Азини бусад ороноудай зүблөн Франци-гэй агрессивнэ түсбүүдтэ хабаадаха эрд шангаар арсаал байхадэ, Азида «аюулгүй байдалы хамгаараа хангха» тухай үгэ үнэн хэрэг дээрэ хэлэгдэхэ болохо аал? «Коммунизмын аюул» тухай худал хуурмаг шашалдаанда этигэ-

Бразилин дотоодын хэрэгүүдтэ США-гэй хамаархалга тухай

МОНТЕВИДЕО, августын 28. (ТАСС). Бразилска «О Популар» газетэ Бразилида политическэ байдалы хурсадха, ороной дотоодын хэрэгүүдтэ хамаарха гэжэ США-е редакционнэ статья соогоо гэмнэб. Республикын урдын президентдэ эсэргүү тэмсэһэн хүнүүд «Бразилин гадаадын трестнуудай үнийнэй зарсар» гээшэ гэжэ тэмдэглэнэ. «Варгасай тушаалһаа гараха тухай асуудалы зүблэн хэлсэгдэхэ байхадэ, кризисэй хурсадан үелэ, —гэжэ газетэ бэшэнэ— гүрэнэй департаментын нэхилхэгүй зан дахажэ, американска посол хадаа американска правительствын тусхай айлын боложо США ошохынь орлоһо президент Кафе Фильо гэгшэе омогойгоор уриһан байна. Варгасай орондо ороһон хүн Холбоото Штадуудай зүблөн дэмжэгдэхэ юм гэжэ ойлгуулхын тулада энэнь хэлдэбэ».

Ростогто эб найрамдалай тала баригшад митинг болоо

БЕРЛИН, августын 30. (ТАСС). Хэлбэлэй мэдэсэһэнэй ёһоор, Балтииска далайгаар «эб найрамдалай рейс» хэжэ яһан «Баторий» гэжэ польско пароход үсэгэлдэр Росток порто (ГДР) эрбэ. Швецией, Даниһаа, Норвегийн ба Финляндияһаа эрбэн эб найрамдалай 800 тэмсэлшэд энэ пароходто буужа ябана.

Эб найрамдал хамгаалха митинг Ростогто, «Баторий» пароходой эрбэнэй дашарамдуулан болобо. Митингдэ сугларһан гороной хүн зон эрбэнэй айлашды халуунаар амаршалаа.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй немецкэ советэй генеральна секретарь Вильям митинг дээрэ үгэ хэлэбэ. Германска Демократическа Республикын ажалшад Европодо американска империалистнуудай агрессивнэ түсбүүды бэсүүлхэ

нэгүйбди гэжэ Азинн тэдэлэ ороноудай нэгэтэ бэшэ тэмдэглэжэ байхадэ, «коммунизмад эсэргүү Азинн ороноудай хамгаалалга» тухай хэлэжэ болохо аал? Холбоото Штадуудай түсбэлэжэ байгаа блогтой шэнжэ ба зорилгоонууд тухай гадаадын хэлбэлдэ толилогдон мэдэһэнүүд хадаа Азида националь-сүлөөлөгдөгчын хүдэлөө дарахын тулада, агрессивнэ шэнэ дай бэлдэхын тулада сеато байгуулагдана гэжэ тодорхойгоор хэлэнэ.

Эб найрамдалы угаа эхээр хүсэдэ Азинн арадуудай зүблөн сеато буруушаан баримта имгалт энэ-гээр тайлбарилгана. «Индо-Хитагдай зогсоһоной ашаар эблэрэлгэ туйлаха гэнэн наһад бодохы буруу тээшнэ харуулжа болохо» байһан ушарһаан, манильска зүблөнэд хабаадаха Инди арсаба гэжэ премьер-министр Неру арадай палатада үгэ хэлэхэ зуураа тэмдэглэб. Идонезийн, Бирмын ба Цейлоний правительствонууд мүн лэ нимэ хараа бодолтой байна. Зүблөнэд хабаадахы зүблөнөн Пакистанай правительство зүблөнэй абан шийдхэбэринууды бэсүүлхэ уялгатай гэжэ өөрыгөө тоолохогүй гэнэн тайлбарилгы олонитын хашалтаар хэжэ багтай болоо.

Азинн ороноудай олониты хадаа сэрэгэй шэнэ блок байгуулха түсбүүды Азинн арадуудай интересүүдтэ зуршһэн түсбүүд гээшэ гэжэ нэгэн наһалаар буруушаан шүүмжэлэб. Мүнөө үелэ Зүүн-Урда Азида баруун гүрэнүүдэй бэсүүлгэһэн хэмжээ-ябуулганууд эб найрамдалда эсэргүү заговортой адли юм гэжэ индийскэ «Фри Пресс Джорнэл» газетэ тэмдэглэнэ. Индийскэ политическэ ажал-ябуулагша Картавината ингэжэ мэдүүлэб: «Сеато-гой туйһаламжатайгаар, американецууд иланганна хая бээ даанхай байдалтай болоһон ороноудта эсэргүү хорлон һүйдэхэ ябуулганууды бэсүүлхэ хүсэлтэй байна».

Зүүн-Урда Азида американска политикэ эрд шангаар шүүмжэлэн, английска недели бүрийн «Нью Стейтсмен энд Нейшн» газетэ ингэжэ тэмдэглэб: «Сеато хадаа Азида болохо ямаршые хубилалтануудта эсэргүү шэгүүлдэгдэн нэн түрүүн агрессивнэ организаци мүн гэжэ Индин, мүн Азинн бусад ороноудай хараһанынь гайхалтай бэшэ юм».

Манильска зүблөнэд хабаадаха наһаатай ороноудай дундашы нэгдэл байхагүй. Англин Франци хоёр тухай хэлэхэ болоо наа, Зүүн-Урда Азида өһөдэһэн байдалы хэбэрнэй байлха ба американска хиналта доро орохо аюултай тохолоһон нацануудай Британска нэгдэлэй ба французска Союзай ороноудай холбоогоо бэхжүүлэхэ гэнэ эрмэлзэлгэ хадаа зүблөнэд хабаадахынь тэдэнни баалаба. США-гэй засагы ударидагша ноуруудай элитэ агрессивнэ наһашалганууд английска болон французска олонитыг, нүлөө эхэтэ хэлбэлэй оргонуудтай зүблөн эрд шанга эсэргүүсэлгэтэй дайралдана.

Английска недели бүрийн «Трибюн» газетэ Маниладахы зүблөн манай үсын эгээн тэнэг, магадгүй, эгээн аюултай зүблөн гээшэ гэжэ нэрлэб.

Сеатогой американска үүдхэлшэд нилээд эхээр айн бахардажа байна, ушарынь Манильска зүблөнэд хабаадагшад, тэрэ тоодо США-наа нилээд дурдлыданан ороноуд Азидахы тэрэнэй агрессивнэ түсбүүдтэ дураа гутана. Филиппины хадаа «Филиппинын ба Зүүн-Урда Азинн бусад ороноудай хоорондохы зурлдовөө бурн үргэлжэжэ болохо ямар нэгэн ябуулга хэжэ тон дурагүй байна» гэжэ «Нью-Йорк Геральд Трибюн» газетэ бэшэнэ.

Американска агрессивнэ түсбүүды буруушаажэ, Азинн арадууд Азида бата бэхэ эб найрамдал тогтоохын түлөө эрд шангаар тэмсэһэнэ.

Уялгаяа үлүүлэн дүүргэбэ

Улан-Удын «Буркинготорын» нэгдэхэ центральна магазинай коллектив ном болон канцелярска хэрэгсэлнүүды худалдаха август нарынгаа түсбэе 5 хоногоор урьдшалан дүүргээд, даалгабарийна гадуур нарын эсэс болотор 70 мянган түхэрнэй һуралсалтай номууды, бусад хэрэгсэлнүүды худалдаха гэнэн шэнэ уялга абанан юм.

Магазиннай, киоскнүүдай наймаалагшад абанан уялгаяа дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын тула бага бэнэ оролдожо гаргажа, һайн амжалта туйлаа. Жэшээлхэдэ, һуралсалтай номууды худалдадаг таһаг (эрхилгэһэн А. М. Кривошеина, наймаалагшан Е. С. Гырговена) даалгабаря 150 гаран процент дүүргэб. Мүн һургуулинуудай дэргэдэ хүдэлмэрилдэг киоскнүүдай наймаалагшад нүхэд Болембах, Соколова, Белова, Суханова ба бусад тэрэшэлэн һайнаар ажаллана.

Тус коллектив абанан уялгаяа дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэб.

А. Ильин.

Городой ажалшад колхоздо туйһална

Улан-Удэ городской фабрика, заводууд болон эмхи зургаануудһаа оло тоото хүдэлмэрилдэг, инженерно-техиническэ хүдэлмэрилдэгшэд, алба хаагшад үбнэ хурялгын халуун үелэ Түнхэнэй аймагай колхозуудта туйһалалсахаар гараһан байна. Тэдэнэр үбнэ хурялгалда, силос даралгада, наһашанта тэжээл бэлдэхэдэ хүдэлмэрилдэг зуураа, даалгабарында ажаллада харьюсалтайгаар хандажа, ажалтай горьтой амжалтанууды туйһана.

Жэшээлхэдэ, В. Иванов, М. Дубовиш, Н. Осипов, В. Арданов, Н. Мордовская, А. Михалева болон бусад Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин сабшалан дээрэ ажаллана. Тэдэнэр үбнэ хурялгын ямаршые хүдэлмэрилдэг ажаллахадэ ходоодо даалгабаря һайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэнэ.

П. Демин.

Спортивна уулзалга

Һаяхан Москвагай авиацион институтай студентнэр-туристууд Баргажанай аймагта аяншалгаар эржэ, хүдөөдэ ябуулагдадаг спортивна хүдэлмэрилдэг һонирхоһон, научно-популярна тэмцүүдээр лекци, элидхэл, хөөрөлдөөнүүды ажалшадтай дунда үнгэрэгдэн байна. Аймагай спортсменүүд айлашадтай волейболуор нүхэрэй ёһоной уулзалга үнгэрэбэ.

Энэ уулзалгада спортсменүүд айлашадэ 3:0 гэнэн тоотонгоор шүүһэн байна.

Р. Зонхив.

Футболоор эдиршүүлэй уулзалга

Футболоор ВЛКСМ-эй обкомой шан абыхын тула гороной эдир футболистнуудай мурьсөөн «Локомотив» (транспортн) стадион дээрэ болобо. Эндэ «Локомотив» (транспортн), «Салот» гэжэ спортивна обществонуудай эдир футболистнар уулзаа.

Уулзалга стадионной эзэдэй спортивна һайн бэлдэхэтэй һайһанын харуулаа. Юуб гэхэлэ, локомотивай хидай команда айлашадангаа ворогта руу найман бумбэгэ сохин, 8:0 тоотонгоор илалта туйлажа, финалда гараһан байна.

Һаян үдэрнүүдтэ энэ команда ПВЗ-гэй «Локомотив» эдир футболистнартай уулзаха юм.

Городой чемпион гэнэн нэрээргэдэ хүртэбэ

БМАССР-эй XXV жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ «Динамо», ПВЗ-гэй «Локомотив» обществонуудай эдир футболистнарй финальна уулзалга болоо.

Энэ уулзалгада динамынхид шадамар бэрхээр наадажа, заводой команды 5:2 тоотонгоор иланан байна. Ингэжэ тэдэнэр эдиршүүлэй дунда үнгэрэгдэһэн мурьсөөндэ түрүү һуур эзлээд, 1954 оной гороной чемпион гэнэн хүндэтэ нэрээргэдэ хүртэбэ.

С. Таранов.

Һэлюурдэлгээр БМАССР-эй түрүүһурийн түлөө мурьсөөн

Һэлюурдэлгээр БМАССР-эй түрүүһурийн ээлхын түлөө команда ба өһөдэ хоорондын мурьсөөн Улан-Удын уһанай спортивна станци дээрэ үнгэрэн амаралтын үдэр болоо.

Мурьсөөн хоёр һэлюуртэй онгосоор эхэнэрнүүдэй дунда 2 километрын, эршүүлэй дунда 3 километрын газарта урилдалгаар эхилэб. Эндэ «Искра» обществн командануудай спортсменүүд нёдондо жэлэй чемпион «Динамо» команды плажа, командна түрүү һуурида гараа.

Нэгэ һэлюуртэй онгосоор болоһон мурьсөөн һонирхолтойгоор үнгэрэб. Энэ спортоор нэгэ километртэ болоһон урилдаанда Батурина («Искра») түрүү, Астраханцева («Искра») — хоёрдох, РСФСР-эй зональна мурьсөөнүүдтэ хабаадагшан Ацута («Динамо») гурбадахы һуурида гараһан байна. Эршүүлэй дундаһаа 2 километры 16 миунта 16 секундада гаталһан Левитин («Искра») нэгэ һэлюуртэй онгосоор һэлюурдэлгээр республикн чемпион гэнэн нэрээргэдэ хүртэб, Жарников («Искра») — хоёрдох, Трифанов («Динамо») гурбадахы һууринууды эзлэб.

Команда мурьсөөндэ спартагай хид хоёрдох, нёдондо жэлдэ түрүү һуури эзэлһэн «Динамо» обществн спортсменүүд гурбадахы һууринуудта гараһан байна.

Редакторай орлоо Д. Л. ЛОБАНОВ

Һэлюурдэлгээр БМАССР-эй түрүүһурийн түлөө мурьсөөн

Һэлюурдэлгээр БМАССР-эй түрүүһурийн ээлхын түлөө команда ба өһөдэ хоорондын мурьсөөн Улан-Удын уһанай спортивна станци дээрэ үнгэрэн амаралтын үдэр болоо.

Мурьсөөн хоёр һэлюуртэй онгосоор эхэнэрнүүдэй дунда 2 километрын, эршүүлэй дунда 3 километрын газарта урилдалгаар эхилэб. Эндэ «Искра» обществн командануудай спортсменүүд нёдондо жэлэй чемпион «Динамо» команды плажа, командна түрүү һуурида гараа.

Нэгэ һэлюуртэй онгосоор болоһон мурьсөөн һонирхолтойгоор үнгэрэб. Энэ спортоор нэгэ километртэ болоһон урилдаанда Батурина («Искра») түрүү, Астраханцева («Искра») — хоёрдох, РСФСР-эй зональна мурьсөөнүүдтэ хабаадагшан Ацута («Динамо») гурбадахы һуурида гараһан байна. Эршүүлэй дундаһаа 2 километры 16 миунта 16 секундада гаталһан Левитин («Искра») нэгэ һэлюуртэй онгосоор һэлюурдэлгээр республикн чемпион гэнэн нэрээргэдэ хүртэб, Жарников («Искра») — хоёрдох, Трифанов («Динамо») гурбадахы һууринууды эзлэб.

Команда мурьсөөндэ спартагай хид хоёрдох, нёдондо жэлдэ түрүү һуури эзэлһэн «Динамо» обществн спортсменүүд гурбадахы һууринуудта гараһан байна.

Редакторай орлоо Д. Л. ЛОБАНОВ

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ НЭРГЭЭН БОДХООХО БИ ХУГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ХОЁРДОХИ УРЬҺАЛАМЖА

1954 оной августын 22-то Ленинград городто болоһон шүүбэринуудэй 14-дэхи тиражтай

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы разрядуудта серинүүд ба облигацинуудта удаахи номернуудта шүүбэринууд бугага гэбэл:

Серинүүдэй далай №	Облигацинуудтай далай №	Шүүбэрин хэмжээ (түхэр-гээр)	Серинүүдэй далай №	Облигацинуудтай далай №	Шүүбэрин хэмжээ (түхэр-гээр)	Серинүүдэй далай №	Облигацинуудтай далай №	Шүүбэрин хэмжээ (түхэр-гээр)
020105	46*	1 000	020465	43*	1 000	030030	03*	1 000
020165	19*	1 000	020470	33*	1 000	030152	11*	1 000
020205	42*	1 000	020473	1-50	200	030243	17*	1 000
020252	1-50	200	020582	08*	1 000	030253	04*	1 000
020356	13*	5 000	020583	50*	1 000	030356	04*	10 000
020553	40*	1 000	020590	47*	1 000	030432	27*	1 000
020568	1-50	200	020596	44*	1 000	030448	43*	1 000
020637	1-50	500	020630	1-50	200	030467	21*	1 000
020757	1-50	500	020749	18*	1 000	030616	13*	1 000
020977	1-50	200	020948	27*	1 000	030650	07*	1 000
021025	43*	1 000	021022	1-50	500	030752	1-50	500
021037	14*	1 000	021036	33*	1 000	030823	26-50	200
021135	06*	1 000	021058	28*	1 000	030918	06*	1 000
021170	01*	1 000	021044	48*	1 000	030923	43*	1 000
021420	40*	1 000	021094	1-50	500	030986	29*	1 000
021449	41*	1 000	021143	42*	1 000	031061	1-50	1 000
021518	40*	1 000	021713	06*	1 000	031150	1-50	1 000
021618	25*	1 000	021752	1-50	200	031215	04*	1 000
021798	1-50	200	021709	47*	1 000	031481	1-50	200
021875	31*	1 000	021783	1-50	200	031519	24*	1 000
021955	46*	10 000	021938	38*	1 000	031523	1-50	500
022047	23*	10 000	021951	1-50	200	031560	11*	5 000
022053	26							